

CRÍTICA

Marcel·lí Borrell

Odissea de tortura kafkiana

L A TRAMA: Any 2001. Tres joves britànics d'origen paquistanés viatgen a l'Afganistà i són fets presoners per les tropes dels talibans, anant a parar en poder de l'exèrcit ianqui que els sotmet a un calvari de tortures a la base de Guantánamo, Cuba.

L A PEL·LÍCULA: Basant-se en casos reals, els documentalistes britànics Michael Winterbottom i Mat Whitecross s'apliquen a la reconstrucció de l'odissea que van patir tres nois –dos menors d'edat– pel fet d'ésser musulmans i estar al lloc equivocacat en el moment més inoportú. El film s'articula en tres segments narratius: el testimoni oral dels propis protagonistes adreçant-se a la càmera; la reconstrucció dels fets amb actors que interpreten els personatges; i el recull documental dels anys 2001-2005. A la base del discurs hi ha la voluntat de denunciar l'arbitrarietat inhumana, maniqueista de la política antidemocràtica de George W. Bush i del sicari Runsfeld. L'aiguabarreig visual aconsegueix la comoció dramàtica que pretenia: obliga l'espectador a prendre consciència, si més no, durant hora i mitja, del que suposa l'existència aberrant de l'infern que encara a ho-

res d'ara és la base ianqui de Guantánamo. Sense estridències efectistes, el film també despulla un dels hàbits mentals més estesos: el del prejudici establert. O blanc o negre. I de com els mitjans de comunicació de masses enllà d'informar, dictaminen. La dissortada aventura dels tres britànics d'ascendència àrab acaba, malgrat tot, bé. En aquest sentit optimista dins l'obscuritat feixista del relat, els realitzadors no amaguen les cartes. Sovint l'espectador es descobreix amb un somris a la boca. Coses de nois eixelabrats que es compliquen la vida, dirà algú. El camí d'aquest Guantánamo s'acull a una tradició clàssica del cinema: la del fals culpable. Hitchcock va explicar sempre la mateixa història. Què li passa sinó al Cary Grant de *Con la muerte en los talones* quan el confonen amb un espía? En un caire tràgic, és el que va succeir el 1981 amb el cas *Almería*, quan tres bascos van ser confosos amb etarres per la Guardia Civil i van morir. Els tres britànics anaven al casament del seu company, els bascos a una comunió.

L A FRASE: "El món no és un lloc agradable", diu un dels joves. És cert. Allò que, possiblement, el malmeti, sigui el fonamentalisme i el pensament únic, sovint sota ulleres nacionalistes.

L A RECOMANACIÓ: Molt adient per a esperits humanistes i proclius al cinema de vocació militant.

Camino a Guantánamo

Directors: Michael Winterbottom i Mat Whitecross. Intèrprets: Riz Ahmed, Farhad Harun. Gran Bretanya, 2006. 95 minuts.